

Vykoupil, Libor

Majetkové poměry

In: Vykoupil, Libor. *Jiří Stříbrný : portrét politika*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2003, pp. 161-169

ISBN 808648811X (Matice moravská)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/123438>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

IX. Majetkové poměry

Majetkové poměry Jiřího Stříbrného přitahovaly pozornost již od počátku 20. let. Nám poskytuje nejlepší informaci materiál Národního soudu z roku 1941, zahrnující i údaje běžné jinak pouze v daňovém priznání, které je ovšem důvěrným materiálem berního úřadu.⁵⁸⁷

Všichni informátoři se shodují v tom, že Stříbrného majetková situace před I. světovou válkou byla neutěšená. Působil tehdy jako průměrný redaktor, byl ženatý a měl dítě a kromě toho i některé nákladnější zábavy. Karty hrával již tehdy. Není divu, že se o něm R. Bienert jako zemský prezident vyjadřuje následujícími slovy: „Důvěrným šetřením v kruhu osob znajících velmi dobře poměry Stříbrného bylo zjištěno, že revidovaný byl před první světovou válkou ve finanční tísní a dokonce velmi zadlužen, tyto dluhy však po válce v krátké době zaplatil a počal žít velmi nákladným životem.“ Tato proměna řadu lidí překvapovala a jednoznačně to začali přikládat „jednak návratu jeho bratra Františka Stříbrného z Ruska, jednak jeho vysokému politickému postavení“.⁵⁸⁸ Vysokému postavení věnujeme ještě dostatek prostoru, zbývá tedy promluvit o jeho bratrovi. I když se obohacoval v průběhu existence první republiky na všem, co jen trochu přinášelo zisk, panovalo podezření, že zdroj jeho majetku pochází už z Ruska a je (mírně řečeno) nepříliš čistý. Tajuplně o tom píše Masarykovi v roce 1928 P. Šámal: „Bývalý tajemník dra Kramáře, jehož jméno začíná písmenem „G“ ví velmi dobře, jakého původu je jmění, které bratr Stříbrného František z Ruska přivezl.“⁵⁸⁹ Racionálnější policejní úředník popisuje věci střízlivěji: „František Stříbrný byl usedlý v Rusku jako obchodník již před světovou válkou a již tehdy byl velmi zámožný. V době ruské revoluce řídil dopravu Čechů usedlých v Rusku při jejich návratu do nově vybudovaného státu. Tato akce mu vynesla značné jmění, avšak při-

⁵⁸⁷ AKPR, NS 220/39, Stříbrný. Materiál není uvnitř tohoto kartonu nijak zvláště třídněn, proto uvádím jen pořádací číslo, pokud bylo uvedeno, případně název materiálu.

⁵⁸⁸ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 26, Zpráva presidia zemského úřadu Národnímu soudu.

⁵⁸⁹ AKPR, karton 162, T-475/27, Šámalova zpráva Klofáč o Stříbrném z 21. 9. 1928, č. T-881/28. Tím tajemným „G“ bude pravděpodobně Ladislav Grund, účastník zahraničního odboje, předválečný funkcionář Národní strany svobodomyšlné (mladočechů), který na podzim 1915 přeběhl na východní frontě k Rusům. Pracoval pak v zajatecké samosprávě v Dárnici, byl redaktorem Čechoslovana a zastupoval zájmy čs. krajanů na Ukrajině. Od listopadu 1918 v čele Komitétu čs. občanů na Ukrajině řídil repatriční a likvidační práce a nakonec byl první čs. konzulem tamtéž. Do ČSR se vrátil až v dubnu 1920.

šel do různých sporů s vracejícími se Čechy, kteří mu vytýkali, že za dopravu jejich rodin požadoval neúměrně veliké částky.⁵⁹⁰

Vydeme-li z dochovaných materiálů, zjistíme, že k 1. 3. 1919 přiznával J. Stříbrný zdanitelnou hodnotu majetku ve výši 35 136 Kč. Z toho největší podíl tvořil domek o dvou místnostech a se zahradou č. p. 345 v Toušni (nedaleko Čelákovic), který Stříbrný zakoupil hned v roce 1918. Domek byl ohodnocen na 27 000 Kč. Další položky jsou téměř zanedbatelné, nejvýznamnější z nich je vklad u šekového úřadu ve výši 3 863 Kč.⁵⁹¹ Domek v Toušni si podle vlastního prohlášení koupil Stříbrný za poslanecký plat v rakouském parlamentu a za další příjmy. Podle kupní smlouvy ze dne 9. 12. 1918 (č. d. 1871/18) se stal vlastníkem domu č. p. 151 spolu se stavební parcelou č. 215 a s pozemkem uvedeným pod č. kat. 82/12. Kupní cena byla 25 000 Kč. Už po dvou letech – 25. ledna 1921 – prodává J. Stříbrný tuto nemovitost manželům Ladislavu a Julii Škardovým za 48 000 Kč.⁵⁹² Výpis z pozemkové knihy říká, že Stříbrný ani v tomto případě nepodává zcela přesnou informaci, protože sám datuje prodej do roku 1920, a přiznává prodejní cenu pouhých 28 000 Kč.⁵⁹³

Bez domu na venkově Stříbrný dlouho nebyl. Nedaleko Toušně, která leží na silnici mezi Čelákoviciemi a Brandýsem nad Labem, prakticky ve vedlejší a od civilizace odlehlejší vesnici, v Káraném, se v roce 1923 zakoupil znovu. Tentokrát si nechal vilu postavit podle vlastních představ a pořídil si k tomu účelu stavební parcelu č. 358 pozemkové knihy za 13 809 Kč.⁵⁹⁴ V roce 1923 však v Káraném koupil ve skutečnosti hned tři parcely, a to č. 374, 358 a 163. Celková rozloha těchto parcel byla přes 4 hektary a na první z nich byl i les, ostatní byly louky. Celkově Stříbrný vydal za tyto pozemky 25 809 Kč s tím, že na nich vážil ještě asi 33tisícový dluh. Na parcele č. 358 pak nechal vystavět rovnou dva domy, a to č. p. 23 a 61, ačkoliv o tom prvním tvrdil, že jde jen o zahradní domek. Druhý dům byla vila na zastavěné ploše 148 m² celkem o 4 obytných místnostech a kuchyni, se stájí, garáží, skleníkem a kuželníkem, odhadovaná v daňovém přiznání na čtvrt miliónu. V okolí pak přikoupil ještě parcelu č. 434 v roce 1928 a další, č. 598, koncem listopadu 1939.⁵⁹⁵ V roce 1935, v době své nemoci, nechal v Káraném postavit skleníky, zřídil zahradnictví a postupně v něm zaměstnal tři osoby. Zahradnictví vydělalo na provoz domu, ale Stříbrný je stále udával jako ztrátové.⁵⁹⁶

⁵⁹⁰ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 26, Zpráva presidia zemského úřadu Národnímu soudu z 19. 6. 1941.

⁵⁹¹ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 7.

⁵⁹² AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výpisy z pozemkových knih.

⁵⁹³ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výkaz jmění.

⁵⁹⁴ Na stavební parcelu je to však rozloha poněkud větší, parcela totiž měří 165,57 aru. AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výpis z pozemkové knihy.

⁵⁹⁵ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výpisy z pozemkových knih.

⁵⁹⁶ Zahradnictví bylo vybudováno nákladem 60 045 Kč. V roce 1938 byla jeho hodno-

K životnímu stylu Jiřího Stříbrného patřilo i držet koně. Sám přiznává, že od roku 1919 vlastní jezdeckého koně za 8 000 Kč, kterého čas od času vymění za mladšího. Je zajímavé, že vlastnictví automobilu J. Stříbrný nikde neuvádí. Je zřejmé, že jako ministr využíval vůz služební, ale později si jistě musel koupit i vlastní. V materiálech je však jeho auto zachyceno až roku 1930. Tehdy se totiž na jeho hlavu snesla kritika, že ve straně neustále poukazuje na nedostatek peněz, ale přitom si koupil za 120 000 Kč nový vůz značky Škoda.⁵⁹⁷ V pražské vile na Ovinecké ulici č. 1 v Bubenči uvádí Stříbrný 5 obytných místností a kuchyň, do nichž si přikoupil zařízení asi za 50 000 Kč. Podle jeho názoru není nutno uvádět nic zvláště, kromě tří perských koberců a několika obrazů českých mistrů. Asi v roce 1934 si koupil hodinky za 4 000 Kč.⁵⁹⁸ Tyto výdaje nejsou ovšem nijak zásadní.

Podle některých svědků jeho největším vydáním byly prohry v kartách. Už jeho první aféra v roce 1919 byla s nimi spojena. Tehdy o tom obžalovaný Mestek před soudem vypověděl, že hrávají už od roku 1911 či 1912 u Zlaté husy a později, na sklonku války v hotelu Imperial. Vždy šlo o sumy do 5 či 6 tisíc.⁵⁹⁹

Kdybychom však měli věřit Klofáčovi nebo Šámalovi, muselo jít celkem nikoliv o tisíce, ale přímo o milionové sumy, neboť „v kartách prohrál někdy až 100–200 000 Kč za večer, jednou prohrál i státní automobil, který ovšem druhého dne vyplatil.“⁶⁰⁰ Na tento automobil došlo i před vyšetřujícím výborem. Tam se však ukázalo, že předvedení svědci nejsou nejvěrohodnější. Jako hlavní svědek byl veden senátor Rudolf Pánek, který se se Stříbrným dobře znal. V přípise ze 17. 3. 1931 jej obvinil, že úřední auto prohrál nebo zastavil, aby mohl vyplatit dluhy z karet. Před komisí však byl opatrnější a dovolával se svých informátorů. Nakonec nešlo ani o úřední, ale jen o soukromý vůz, a když Stříbrný doložil, že v inkriminované době (1919–20) automobil vůbec nevlastnil, skončila celá věc ve ztracenu.⁶⁰¹

Bohužel z dokumentů lze jen těžko rekonstruovat příjmy Stříbrného jako ministra právě v klíčových letech 1920–1926. V materiálech na tomto místě nalezneme pouze poznámku „není ze spisů nic patrné“.⁶⁰² Jen roz-

ta udána na 74 509,30 Kč a mělo tržbu 17 643,80 Kč, v roce 1939 se uvádí hodnota 65 685 Kč. AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výkaz jmění.

⁵⁹⁷ AKPR, karton 162, T-475/27, zpráva policejního prezidenta Šlechty Masarykovi ze dne 11. 4. 1930, T-474/30.

⁵⁹⁸ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, osobní údaje.

⁵⁹⁹ AKPR, karton 162, T-475/27, výtah z trestních spisů proti K. Mestekovi z 5. 12. 1919, s. 28.

⁶⁰⁰ AKPR, karton 162, T-475/27, Šámalova zpráva Klofáč o Stříbrném z 21. 9. 1928, č. T-881/28.

⁶⁰¹ J. Stříbrný před vyšetřujícím výborem. Zvláštní vydání Národní ligy. Praha b.d. (1931), s. 43 nn.

⁶⁰² AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 6.

troušeně lze nalézt některé údaje. Jako ministr národní obrany, ačkoliv v tomto úřadu pobýval pouze od 9. 12. 1925 do 18. 3. 1926, tedy 3 měsíce a 9 dní, vydělal Stříbrný celkem 53 054 Kč. Z toho odstupné po zproštění funkce činilo celých 25 000 Kč, plat byl měsíčně 5 000 Kč jako u ostatních ministrů a k tomu čtvrtletně 10 000 Kč funkčního přídatku. Na ministerstvu železnic disponoval však i reprezentačním fondem ve výši 400 000 Kč ročně.⁶⁰³ Současně nesmíme zapomenout, že Stříbrný byl zároveň od vzniku Revolučního národního shromáždění v r. 1918 poslancem, a to až do května 1928, kdy byl zbaven mandátu. Po prosincových volbách 1929 získal opět poslanecký mandát a vykonával jej nepřetržitě do 16. 6. 1935, kdy se jej sám vzdal. V zásadě mu tedy po 16 let náležel základní funkční poslanecký plat, který tehdy činil nezdaněných 5 000 Kč měsíčně.⁶⁰⁴

Daleko výnosnější však byly ostatní příjmy, ačkoliv to Stříbrný popírá. Uvádí, že předsedou společnosti Melantrich v letech 1922–23 byl pouze za drobné odměny, členem ředitelství Družstevní banky v letech 1921–23 pak zcela bezplatně a teprve akciová společnost Tempo, kterou založil v roce 1929, mu přinášela peníze. Přitom v Melantrichu působil již před válkou a shromáždil zajímavý majetek v jeho akciích a Družstevní banku založil jeho bratr František. Zcela zapomněl i na Rakovnické a poštorenské keramické závody, kde seděl ve správní radě v letech 1920–22 a jen členství ve správní radě mu vyneslo 32 891,22 Kč nehledě na fakt, že získal i 25 akcií této firmy, které pak výhodně prodal.⁶⁰⁵

I samotný vznik akciové společnosti Tempo je ekonomickým oříškem. Oba bratři Stříbrní založili v první polovině roku 1929 (fungovat začala 17. června) společně tiskařskou akciovou společnost Tempo s akciovým kapitálem 2 milióny Kč. Každý složil polovinu, František Stříbrný svůj podíl hotově již 23. ledna. Jiří Stříbrný ve všech materiálech uvádí, že na svoji polovinu si z velké části půjčil rovněž od bratra. Ten mu prý bezúročně poskytl 500 000 Kč (ty zaplatil do podniku 28. ledna) a on sám dal dohromady zbytek.⁶⁰⁶ Část tvořily úspory v sumě 131 000 Kč a dále 369 000 Kč získaných za akcie Melantrichu. Ty jsou ale kapitolou samy pro sebe. Stříbrný o nich prohlašuje: „Akcie tyto získal jsem z největší části jako redaktor zmíněného novinářského závodu, kdy mně místo části pla-

⁶⁰³ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, materiály.

⁶⁰⁴ Plat poslanců byl na 5 000 Kč zvýšen k 1. lednu 1921. Pro rok 1920 činil 2 000 Kč s drahotným příplatkem 1 000 Kč.

⁶⁰⁵ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, materiály.

⁶⁰⁶ Pozoruhodné je, že ještě v r. 1939 uvádí J. Stříbrný, že bezúročná půjčka od bratra v plné výši trvá. AKPR, NS 220/39, Stříbrný, osobní údaje. Podle jiného prohlášení však o půjčku nešlo. „Při zakládání Večerního listu byla mezi mnou a Frant. Stříbrným uzavřena u notáře sepsaná obchodní smlouva, podle ní vytvořili jsme společnost k vydávání tohoto denního listu a v ní se Frant. Stříbrný zavazuje složit 75% kapitálu, zatím co já 25%, a na druhé straně event. zisk rozdělen byl v obráceném poměru vzhledem k tomu, že žurnalistika je mým životním povoláním.“ *J. Stříbrný před vyšetřujícím výborem*. Zvláštní vydání Národní ligy. Praha b.d. (1931), s. 53.

tu byly vydávány akcie á 50 K. Tímto způsobem získal jsem asi 280 akcií.“ K tomu dodává, že po válce až do roku 1926 postupně přikoupil dalších asi 130 akcií a celkově je všechny prodal za částku dosahující téměř 370 000 Kč.⁶⁰⁷ Přitom výše uvedený výkaz dávky z majetku z roku 1919 zachycuje pouze 50 akcií Melantrichu po 50 Kč, tehdy v celkové hodnotě 2 500 Kč.⁶⁰⁸

Způsob financování Tempa je značně neprůhledný, neboť J. Stříbrný si navíc půjčil dne 7. 11. 1929 i od Slovanské záložny, a to nemalou částku 750 000 Kč. Na tuto půjčku ručil svou vilou v Káraném a rovněž jeho bratr přijal hypotéku na svůj dům na Purkyňově ulici v Praze. Ještě k 1. 7. 1939 zbývalo z této půjčky splatit 590 000 Kč. Se splácením tedy zřejmě ani jedna strana příliš nespěchala. Stříbrný nutnost půjčky zdůvodňuje tím, že on sám firmě Tempo musel půjčit 472 208,50 Kč, které byly dluhem z tisku jeho novin předešlým tiskárnám Beaufort a Tribuna. Ministerstvo mu tehdy odmítalo dát svolení k rozšíření akciového kapitálu a nikdo mu nechtěl půjčit.⁶⁰⁹ Zvláštní je, že svůj výše zmíněný vklad do rodinného podniku dokázal zaplatit hotově již před uzavřením půjčky ve Slovanské záložně. Kromě půl miliónu od bratra vložil kapitál do podniku takto: 15. 6. 1929 – 66 000 Kč; 18. 6. 1929 – 239 000 Kč a 18. 10. 1929 – 195 000 Kč.

Akciový kapitál 2 milióny korun byl uhrazen prostřednictvím Československé diskontní banky přesně v uvedených termínech: polovina 23. ledna (František Stříbrný), čtvrtina 28. ledna a poslední čtvrtina ve zmíněných třech splátkách (vše Jiří Stříbrný).⁶¹⁰ Pak ale Stříbrný z neznámých důvodů neříká pravdu, pokud tvrdí: „Peněžní prostředky k upsání akcií Tempa zaopatřil jsem sobě z největší části hypotekární zápůjčkou 750 000 Kč u Slovanské záložny, Praha II., Václavské nám. č. 66, kterážto zápůjčka byla zajištěna tím, že jsem jmenovanému ústavu dal do zástavy své nemovitosti v Káraném.“⁶¹¹ Není tu ani zmínka o bratrově domě, ale především – půjčka byla uzavřena až tři týdny po složení celé částky akciového kapitálu společnosti Tempo.

Výsledkem bylo, že Jiří Stříbrný obdržel polovinu akcií firmy a stal se předsedou její správní rady. Toto místo zastával až do roku 1936, kdy je složil po změně zákona o akciových společnostech, jak sám přiznává, „z daňových důvodů“. Převzal firmu i se ztrátou, která činila na základě „ústní dohody“ 715 845 Kč. Kde se v daňových přiznáních vzala tato horrentní suma, není známo. Na několika jiných místech figurují ztráty podniku sumou 472 208,50 Kč, která je však také fiktivní. Berní úřad uznal ztrátu z vydávání časopisu v roce 1927 51 088 Kč i další položky, jako

⁶⁰⁷ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 2, prohlášení k dotazníkům NS.

⁶⁰⁸ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 7. Na jiném místě uvádí Stříbrný, že tyto akcie měly v letech 1919–26 hodnotu 200 Kč za kus, ale jak je dokázal prodat po 900 Kč již nevzpomíná.

⁶⁰⁹ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, materiály.

⁶¹⁰ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výpis Události majetkového rázu.

⁶¹¹ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, vlastní majetkové přiznání.

zhruba 150 000 Kč na agitaci a 40 000 na volební akce.⁶¹² Celkově však prodělat za rok a půl více než 700 000 Kč nebylo ani v silách jednoho člověka. Proto je „ztráta“ pro J. Stříbrného zřejmě jen drobnou obtíž, neboť v dalších materiálech přiznává, že „k její částečné úhradě zaplatil František Stříbrný později 200 921 Kč“, ale jinak se o ni vůbec nezajímá.⁶¹³

Dalšími společníky firmy byli od počátku Jindřich Trnobranský, Stříbrného stranický kolega a Antonín Nehasil, ředitel tiskárny. Ti neplatili nic (pokud nebyli tichými společníky) a dostali po pouhých 10 symbolických akciích. Později byli obdobně oceněni i dr. Ferdinand Kahánek, Bohuš Ausobský či Čeněk Hubáček. Celkem však akcie podniku vlastnilo až do roku 1940 pouze 11 lidí, a to tak, že František Stříbrný držel svoji polovinu (tedy 1 000 ks), Jiří Stříbrný 944 kusů a o zbylých 56 akciích se dělilo 9 podílníků.

Stejný způsob dělení peněz probíhal i ve sféře platů. O zaměstnancích podniku Tempo bylo známo, že nejsou příliš dobře placeni. Jejich šéf si však dopřával příjem docela slušný. Původní měsíční plat předsedy akciové společnosti byl 25 000 Kč. Teprve když se vzdal předsednictví a stal se jen vedoucím redaktorem a prokuristou, snížil si plat na měsíčních 15 000 Kč. V této době však už měl i další příjmy ze stejného zdroje, takže krácení příliš nepocítil. Z přehledu vyplývá, že podnik Tempo vyplatil J. Stříbrnému za léta 1930–39 nejméně 1 431 760,15 Kč.⁶¹⁴ Pozoruhodně výhodná byla pro J. Stříbrného i spisovatelská činnost. Za dvě knihy vydané v roce 1938: TGM a 28. říjen a Kramářův soud nad Benešem obdržel celkem 86 227 Kč čistého zisku.⁶¹⁵

Jiří Stříbrný však ovládal i celou řadu dalších způsobů, jak si opatřit peníze. Z těch méně obvyklých, ale o to ilustrativnějších byl zisk z prodeje známek. Jako první ministr pošt a telegrafů si opatřil všechny první známky republiky, tehdy za nepatrnou nominální hodnotu. Když je posléze prodal, učinil tak již za 26 000 Kč.⁶¹⁶ Svou životní pojistku u banky Slavie ještě z dob monarchie v hodnotě 5 000 K ocenil Stříbrný v roce 1919 na 450 Kč. To mu však nebránilo, aby ji r. 1924 výhodně prodal. V roce 1929 uzavřel životní pojistku u Slovanské pojišťovny pro svého syna Jiřího, a to na 20 let a 200 000 Kč. V říjnu 1939 ji realizoval za 55 296

⁶¹² AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výpis Události majetkového rázu.

⁶¹³ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, vlastní majetkové přiznání.

⁶¹⁴ Byly to v jednotlivých letech následující sumy:

1930	35 000,- Kč	1934	110 000,- Kč	1937	247 980,10 Kč
1931	35 000,- Kč	1935	164 000,- Kč	1938	370 793,50 Kč
1932	77 000,- Kč	1936	164 000,- Kč	1939	122 631,- Kč
1933	105 355,55 Kč				(do 1. července)

AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výkaz jmění.

⁶¹⁵ V přiznání se uvádí, že z první knihy činil příjem 147 775 Kč a z druhé 141 007 Kč, po odečtení nákladů zůstalo tedy oněch 86 000 Kč.

⁶¹⁶ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výkaz jmění.

v hotovosti.⁶¹⁷ Rukama Stříbrného prošlo i množství akcií a cenných papírů, které vždy výhodně prodal, ať již šlo o akcie zmíněného Melantrichu, Rakovnické šamotky, Poštorenských keramických závodů, Národní banky, Čs. diskontní a družstevní banky a dalších.

V řadě případů mu byl cenným pomocníkem jeho bratr František, vedle nějž se ukrýval jen coby tichý společník. Do vynuceného osamostatnění se v roce 1926 byl Jiří Stříbrný zřejmě skutečně finančně spojen se svým bratrem a sám výjimečné zdroje peněz nevyhledával. Chtěl zůstat čistý a finanční transakce přenechával bratrovi. Typickou ukázkou způsobů podnikání Františka Stříbrného i spolupráce obou bratrů je podíl na sanaci Diskontní banky, což byla akce, která Františka Stříbrného přivedla až před soud.⁶¹⁸ Pro ilustraci rozeberme podrobněji tento reprezentativní případ.

Československá diskontní banka v Praze II., ve Spálené ulici požádala dne 6. 5. 1925 o finanční podporu kuratorium Zvláštního fondu pro zmírnění ztrát povstalých z válečných poměrů.⁶¹⁹ Současně připojila svoji finanční bilanci uzavřenou k 31. 12. 1924 s vyčíslenou ztrátou ve výši 11 750 460,60 Kč. Kuratorium 21. 4. 1926 oznámilo bance, že jí byla udělena podpora ze zvláštního fondu, a to ve výši 10 miliónů korun „nominální hodnoty 4 % dluhopisu Zvláštního fondu“, které byly bance prostřednictvím Zemské banky postupně vydány. František Stříbrný byl tehdy předsedou správní rady Čs. diskontní banky a spolu s bratrem měl v bance účet na jméno František Velkoborský. A na tomto účtu provedl svoji manipulaci.

Hned jak dorazila první splátka v nominální výši 5 mil. korun, byly dluhopisy prodány zpět Zemské bance, a to za nominální hodnotu. Zemská banka 12. 8. 1926 poslala na účet František Velkoborský vyúčtování. Přibylo tam i s úroky celkem 5 122 333,30 Kč. Peníze fakticky už patřily diskontní bance a byly součástí její sanace, ale momentálně tomu tak ještě nebylo. F. Stříbrný dal totiž z titulu své funkce již 9. 8. 1926 vedení banky příkaz, aby mu dluhopisy prozatímně půjčilo. Z právně ekonomického hlediska se pak choval tak, jako by je předkoupil a se ziskem realizoval na trhu cenných papírů.

Aby byl obchod v pořádku, musela mít diskontní banka zpět své zapůjčené dluhopisy. A tady začíná nejpozoruhodnější část transakce. Dne 30. 9. 1926 vydal F. Stříbrný příkaz, aby pro něj banka nakoupila na trhu ony 4% dluhopisy Zvláštního fondu, a to v nominální hodnotě chybějících 5 000 000 Kč. (Povšimněme si, že i tak vydělal bezpracně úrok, které

⁶¹⁷ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, výpis Události majetkového rázu.

⁶¹⁸ Dne 3. 4. 1931 podal ředitel Hypoteční banky Plichta jako předseda dozorčí rady Diskontní banky u státního zastupitelství v Praze trestní oznámení na Františka a Jiřího Stříbrné podle §§ 187 a 203 tr. zák. pro malverzace. AKPR, kartaon 162, T-475/27, zpráva ministerského rady Výborného z 3. 4. 1931, č. T-421/31.

⁶¹⁹ Toto kuratorium vzniklo na základě zákona č. 237/1924 Sb.

mu nenáležely). Banka je nakoupila zčásti za nominální hodnotu, zčásti na trhu s cennými papíry za jejich skutečnou hodnotu, která tehdy činila pouhých 60 Kč za nominál 100 Kč. Za tuto nižší cenu nakoupil Stříbrný asi 2/5 požadovaného množství úpisů. Zaplatil tedy za 2 milióny nominální hodnoty jen přibližně 1 200 000 Kč v hotovosti. Nakonec se na účtu František Železný (František Velkoborský byl již příliš zprofanován) objevily úpisy v nominální hodnotě 5 032 000 Kč a většina z nich (přesně v nominální hodnotě chybějících 5 miliónů) byla převedena zpět na diskontní banku.

Papírové bylo vše v pořádku, ale jen v případě, kdyby celou transakci prováděl Stříbrný se svými dluhopisy a na svůj účet. Jinak bylo jeho konto obohaceno hned ze tří zdrojů: 1/ o úroky ve výši 122 333,30 Kč, 2/ o rozdíl v nominální a skutečné ceně dluhopisu při jeho nákupu, a to ve výši 775 095,77 Kč, 3/ o případný rozdíl získaný z prodeje zbylých dluhopisů za nominální hodnotu, který činil 12 800 Kč. František Stříbrný tedy shrábl 897 429,07 Kč a měl dluhopisy, které mohl ještě o dalších 12 800 Kč zhodnotit. Obohatil se, neboť věděl, že banka bude sanována pomocí 4 % dluhopisů Zvláštního fondu a rovněž věděl, že Zemská banka tyto dluhopisy skupuje za plnou – nominální hodnotu 100 Kč, ačkoliv pro burzovní obchody byla jejich běžná cena kolem 60 Kč. Stříbrný je Zemské bance prodal za nominální kurs a prodané nahradil z velké části cennými papíry nakoupenými za kurs běžný.⁶²⁰

V rámci této transakce poškodil František Stříbrný i Svaz hospodářských družstev malozemědělců, který byl dlužníkem Čs. diskontní banky. Svaz dlužil bance 99 286 Kč, ale z jeho konta byly nakoupeny dluhopisy v nominální hodnotě 1 770 000 Kč. Podle ceny na volném trhu za ně dostal jen asi 60 % nominální hodnoty, celkem 1 067 309,50 Kč. Z jeho strany to byl vlastně nucený prodej. Stříbrný to později vyrovnal tím, že Svazu družstev doplatil ještě ve dvou splátkách částky 118 869 Kč a 7 120 Kč, ale obě až v roce 1931. Svaz hospodářských družstev tak byl podle vlastního vyjádření připraven nejméně o 678 000 Kč.⁶²¹

Zpráva státního zastupitelství, kterou jsme tak podrobně citovali, uvádí k roli Jiřího Stříbrného v této kauze typickou poznámku: „Ohledně Jiřího Stříbrného nebylo v oznámení ničeho uvedeno, ale dá se předpokládat, že jako spolumajitel účtu František Velkoborský jednal ve srozumění s Františkem Stříbrným. Státní zastupitelství zamýšlí učiniti návrh na zavedení přípravného vyhledávání proti Frant. Stříbrnému pro zločin dle §§ 197, 203 tr. zák. a § 1 tr. novely 1929 a ohledně Jiřího Stříbrného – poslance – prozatím vyčkati určitějších výsledků vyhledávání, dle nichž by pak další zprávu o zamýšleném postupu podalo.“⁶²² Na závěr se mu-

⁶²⁰ AKPR, karton 162, T-475/27, zpráva vrchního státního zastupitelství Kanceláři prezidenta republiky, č. St 4670/31.

⁶²¹ Tamtéž.

⁶²² Tamtéž.

síme spokojit s konstatováním, že „jeho movitý majetek není znám a nelze jej také přesně zjistiti,“ jak už dříve museli deklarovat i jiní odborníci. A to přesto, že „jest známo, že se svým bratrem vlastnil celou řadu společných kont s neznámými obnosy na krycí jména jako František Velkoborský, konto Výborný, konto Osyfra, konto Wagner, konto František Železný, která měli u Hypoteční banky v Praze, u Družstevní banky a u Diskontní banky v Praze.“⁶²³ Musíme se stejně jako berní úředníci smířit s tím, že naposledy přiznal Jiří Stříbrný větší vklad u banky v roce 1928, a to 227 000 Kč u Diskontní banky.

⁶²³ AKPR, NS 220/39, Stříbrný, č. 26, Zpráva presidia zemského úřadu Národnímu soudu.